

סיכומי הדף היומי

מחודדים ת"ר ושונתם שיהיו דברי תורה בפ"ך (קידושין ל')

לעילוי נשמת אימי מורתי מרת שיינדל חיה חוה גאסט ע"ה בת הר"ר משה רוזנבאום זצ"ל נלב"ע יום רביעי כ"ט טבת תשע"ד ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת מרת פייע ציפורה גאסט ע"ה בת ר' מרדכי אשת ר' אברהם ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשכ"א ת.נ.צ.ב.ה.

מערכת: 073-249-0403 | sikumhadaf@bezeqint.net

הלימוד בעלון זה לע"נ מייסד ומקים "סיכומי הדף היומי - מחודדים" הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל נלב"ע בצפרא דשבתא לסדר "בקרובי אקדש" כ"ו ניסן תשע"ז ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אבי מורי הר"ר צבי בן ר' אברהם גאסט ז"ל נלב"ע י"ט תשרי תשס"ד לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת אחי הר"ר משה בן ר' צבי גאסט ז"ל נלב"ע ל"ג בעומר תשס"ז לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.

לעילוי נשמת הרב אברהם בן חיים גאסט ז"ל נלב"ע ו' טבת תש"ב ת.נ.צ.ב.ה.

שבת קודש פרשת תזריע-מצורע - כ"ט ניסן תשע"ח

דף י"ד ע"א

רבי שנה לרבי שמעון בנו מאמר של רבי מאיר בשם 'אחרים' - שאלו: מי הם הללו שמימיהם אנו שותים ושמותם אין אנו מזכירים. השיבו: בני אדם שבקשו לעקור כבודך וכבוד בית אביך. אמר לו: גם אהבתם גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה. אמר לו: האויב תמו חרבות לנצח. אמר לו: כל זה כשהועילו מעשיהם, והם לא הועילו. חזר ושנה לו 'אמרו משום רבי מאיר'. אמר רבא גם רבי שהוא ענוותן אמר 'אמרו משום ר"מ' ולא 'אמר ר"מ'.

רשב"ג וחכמים נחלקו אם סיני עדיף או עוקר הרים - רב יוסף היה סיני, ורבה עוקר הרים, שלחו לא"י איזה מהם קודם, שלחו להם סיני עדיף, שהכל צריכין לבעל החטים. ואע"פ כן לא קיבל עליו רב יוסף שררה, ומלך רבה כ"ב שנה, ורק לאחריו מלך רב יוסף. ובכל השנים שמלך רבה לא רצה רב יוסף אפילו לקרוא מקיז דם לביתו.

אביי ורבא ורבי זירא ורבה בר מתנה היו יושבים והיו צריכים לראש - אמרו מי שיאמר דבר ולא יפריכוהו יהיה לראש, ונפרכו דברי כולם חוץ משל אביי, ראה רבא על אביי הרמת הראש, ואמר לו פתח ואמור דרשה.

רבי זירא היה חריף ומקשה, ורבה בר רב מתנה היה מתון ומסיק - ונסתפקו בגמרא מי עדיף. ולא נפשט.

הדרן עלך כהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

יום ראשון פרשת אחרי-קדושים - ל' ניסן תשע"ח

מסכת זבחים

פרק ראשון - כל הזבחים

דף ב' ע"א

תנאים נחלקו בדין זבחים שנזבחו שלא לשמן: א. לתנא קמא כל הזבחים כשרים, אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה. חוץ מפסח בזמנו, והחטאת בכל זמן. ב. לרבי אליעזר גם האשם פסול בכל זמן כחטאת, לפי ששניהם באים על חטא. ג. ליוסי בן חוני הנשחטים לשם פסח ולשם חטאת פסולים. ד. לשמעון אחי עזריה קדשים

ששחטן לשם גבוה מהן כשרים, לשם נמוך מהן פסולים. כיצד, קדשי קדשים ששחטן לשם קדשים קלים, פסולים. קדשים קלים לשם קדשי קדשים, כשרים. בכור ומעשר ששחטן לשם שלמים, כשרים. שלמים ששחטן לשם בכור ולשם מעשר, פסולים. שבכור ומעשר נמוכין משלמים, שהשלמים טעונין מתן ארבע סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.

ולמה שנינו 'אלא' שלא עלו לבעלים לשם חובה, לומר שעדיין בקדושתם הם ואסור לשנותם - שהעולה ששחטה שלא לשמה, אסור לזרוק דמה שלא לשמה. הן מסברא, כי למה יוסיף לשנות בה לאחר שכבר עבר ושינה. והן מן הכתוב, שנאמר 'מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת לה' אלהיך נדבה', והלא נדר הוא, אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר, ואם לא נדבה יהא ועדיין אסור לשנותה.

דף ב' ע"ב

זבחים שנזבחו בסתמא - כלשמן הם ועלו לבעלים לשם חובה. אבל גט שנכתב בסתמא, פסול. שסתם קדשים לשמן הם עומדים, וסתם אשה לאו לגירושין עומדת.

ממה ששינינו ש'לשמן' ו'שלא לשמן' היינו לשם פסח ולשם שלמים, ומשמע שלשם פסח וסתמא כשר, אין ללמוד ש'סתמא' לשמה - כי יש לומר שכל העושה על דעת ראשונה הוא עושה. וכן אין ללמוד ממה ששינינו בסיפא ש'שלא לשמן' ולשמן' היינו לשם שלמים ולשם פסח, ומשמע הא סתמא ולשם פסח כשר, שאנו אומרים 'יוכיח סופו על תחילתו', או ששנה סיפא אגב רישא.

לשם ששה דברים הזבח נזבח: לשם זבח, לשם זובה, לשם שם, לשם אשים, לשם ריח, לשם ניחוח. והחטאת ואשם לשם חטא. לרבי יוסי גם מי שלא היה בלבו לשם אחת מכל אלו כשר, שתנאי בית דין הוא שלא יאמר לשמו שמה יאמר שלא לשמו. ומכאן למדנו ש'סתמא' בזבחים כשר, כי אם פסול הוא, איך תקנו בית דין לפסול את הקרבן.

יום שני פרשת אחרי-קדושים - א' אייר תשע"ח

דף ג' ע"א

אין ללמוד שגט שנכתב סתמא פסול ממה שפסלו גיטין אלו: א. היה עובר בשוק, ושמע סופרים מקרין איש

נשחטה. אבל לענין שינוי בעלים הדין להיפך, שאם שחט חטאת על מי שמחוייב חטאת פסולה, ועל מי שמחוייב עולה כשרה, שנאמר 'זכפר עליו', עליו ולא על חברו המחוייב כפרה כמותו.

לענין שינוי בעלים 'מינה מחריב בה ולא מינה לא מחריב בה' (כמו שנתבאר), ולענין מיעוט תוך תוכו בכלי חרס מצאנו שאפילו כלי שטף ש'אינה מינה' מציל - שארבע מקראות נאמר באויר כלי חרס, שנאמר שני פעמים 'תוכו', וכל אחד נדרש שני פעמים 'תוך' ו'תוכו'. אחד בא לומר עיקר הדין שכלי חרס מטמא אוכלין מאוירו, ואחד לגזירה שוה שהשרץ מטמא את הכלי אע"פ שלא נגע בו, ואחד למעט כלי שטף שאינם מטמאים אוכלים באויר, ואחד למעט תוך תוכו ואפילו כלי שטף מציל.

יום שלישי פרשת אחרי-קדושים - ב' אייר תשע"ח

דף ד'

מקראות שלמדנו שצריך לעשות את עבודות הקרבן לשמה:

שינוי קודש:

שחיטה: 'ואם זבח שלמים קרבנו', שתהא זביחה לשם שלמים. ואין לפרש ששמו כן, שהרי נאמר 'המקריב את דם השלמים' 'הזורק את דם השלמים' ולא נאמר 'זבח'. קבלה: 'המקריב את דם השלמים' - שתהא קבלה לשם שלמים. זריקה: 'הזורק את דם השלמים' - שתהא זריקה לשם שלמים. הולכה: אמרה תורה על קבלה 'זהקריבו' שהוא לשון הולכה, לומר שדין הולכה כקבלה.

לולא המקראות לא היינו לומדים: שחיטה מקבלה, לפי שקבלה פסולה בזר ובאשה. קבלה משחיטה, מה לשחיטה שכן פוסלת שלא לשם אוכלין בפסח. זריקה משחיטה וקבלה, שכן טעונות צפון וישנן בחטאות פנימיות. שאר עבודות מזריקה, מה לזריקה שכן חייב עליה זר מיתה. הולכה משאר עבודות, שכולם אי אפשר לבטלם, אבל הולכה אפשר לבטלה.

שנוי בעלים:

שחיטה: 'ובשר זבח תודת שלמיו', 'זבח' מיותר ללמד שישחוט לשם תודה, ואם אינו ענין לשינוי קודש תנהו ענין לשינוי בעלים. זריקה: 'ונרצה לו לכפר עליו' ולא על חברו. ואע"פ ש'עליו' מלמד שאת שעליו חייב באחריותו, ממעטים את חברו מ'לו'. קבלה: נאמר באיל גזיר 'ואת האיל יעשה זבח שלמים' שתהא עשייתו לשם שלמים, ואם אינו ענין לשינוי קודש תנהו ענין לשינוי בעלים. ואין לומר 'יעשה' כלל 'זבח' פרט, לפי שהוא כלל שאינו מלא ואין דנין אותו בכלל ופרט. ולרבינא דנין, אלא ש'לה' חזר וכלל. ואע"פ שכלל ראשון לא דומה לאחרון, שהראשון מרבה עשיות ואחרון מרבה גם שפיכת שיריים והקטרת אימורין, לתנא דבי רבי ישמעאל דורשים באופן זה, ולמדים כעין הפרט שכל עבודה צריכה לשמה. ואין לומר מה הפרט עבודה וחייבים עליה בחוץ ונלמוד שחיטה וזריקה ולא קבלה והולכה, כי מאידך יש לומר מה הפרט דבר הטעון צפון וישנו בחטאות פנימיות ונלמוד שחיטה וקבלה ולא זריקה, ושקולים הן ויבאו שניהם. ולתירוץ שני למדים שחיטה וקבלה, וזריקה נלמדת מ'ונרצה לו'. (והולכה

פלוגי גירש פלונית ממקום פלוני, ואמר זה שמי וזה שם אשתי. שמדובר בסופרים העשויים להתלמד, ולא נכתב לשם כריתות כלל. ב. כתב לגרש את אשתו, ונמלך, מצאו בן עירו ואמר לו שמי כשמך ושם אשתי כשם אשתך, לפי שניתק הגט לשם גירושי האחר. ג. יש לו שתי נשים ששמותיהן שוות, כתב לגרש את הגדולה לא יגרש בו את הקטנה, לפי שניתק לשם גירושי הגדולה. ד. אמר לבלר כתוב ולאיזה שארצה אגרש, משום שאין ברירה.

הכותב טופסי גיטין צריך שיניח מקום האיש והאשה והעדים והזמן, ומקום הרי את מותרת לכל אדם - ומכאן למדנו שגט שנכתב בסתמא פסול, שאם לא כן היה יכול לכתוב לשם כריתות לכשיזדמן לו.

חטאת ששחטה לשם עולה פסולה, לשם חולין כשירה - ש'מינה מחריב בה, ושלא מינה לא מחריב בה. אבל גט שנכתב לשם עובדת כוכבים פסול, אע"פ שאינה מינה, שאם תסיר מה שנכתב לשם עובדת כוכבים סתמא היא ופסול, אבל בקדשים אם תסיר מה ששחטה לשם חולין סתמא היא וכשר.

כלי המונח בתנור, ופיו למעלה מן פי התנור, ואוכלין ומשקין בתוכו ושרץ בתנור, אוכלין שבכלים טהורים - שנאמר 'תוכו' ולא תוך תוכו. ולא מיבעיא אם היה כלי חרס שאינו מקבל טומאה מגבו שמציל על האוכלין שבתוכו, אלא אפילו כלי שטף שנטמא מגבו מציל, שהכלי אינו מקבל טומאה מאויר כלי חרס. ואין אומרים 'שלא במינה לא מחריב בה' כמו קדשים ששחטן לשם חולין, שכל שהוא כלי נקרא מינה, ורק מחיצה אצל תנור נחשב 'שלא במינה' ואינו מציל - לשיטת חכמים (ולשיטת רבי אליעזר מבואר להלן ע"ב).

תנור שעשה מחיצה באמצעו וחלקו עד למעלה מפיו, ונמצא שרץ בצד זה, ואוכלין בעבר השני של מחיצה - לשיטת חכמים הכל טמא. וכן כוורת שהיא פחותה אע"פ שפקוקה בקש, ומשולשלת לאויר התנור, ושרץ בתוכה, התנור טמא. שרץ בתנור, אוכלין שבתוכה טמאים. דמחיצה 'אינה מינה', ולא מחריב בה לבטל שם תוכו ממנו. ורבי אליעזר מטהר מקל וחומר, אם מחיצה מצלת באהל המת החמור, שהכלים שמעבר המחיצה טהורים, ק"ו שתציל בכלי חרס הקל. ולחכמים אין זו ראייה, שדרך בני אדם לחלוק אוהלין במחיצה, מה שאין כן בכלי חרס.

דף ג' ע"ב

טעם הדין שאם שחט קדשים לשם קדשים פסולים ולשם חולין כשרים, ואין למדים מק"ו - לשיטת רבי אליעזר שמחיצה מטהרת בכלי חרס בק"ו, משום שנאמר 'ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה', קדשים מחללין קדשים וחולין לא. ואע"פ שגם במחיצה נאמר 'תוכו', הוא בא ללמד על אוכלין שגיבולן בטיט לאויר תנור, שאע"פ שאין נטמאים בנגיעה נטמאים ע"י האויר. ולחכמים אין צריך לימוד לזה.

בשינוי קודש מצאנו ש'לאו מינה מחריב בה ומינה לא מחריב בה' - שחטאת ששחטה לשם חטאת (כגון חטאת חלב לשם חטאת דם) כשירה, ולשם עולה פסולה. שנאמר 'ושחט אותה לחטאת', והרי חטאת לשם חטאת

בכלל קבלה כמו שנתבאר בשינוי קודש). ואע"פ שנאמר רק באיל נזיר, למדים שאר שלמים ממה שנאמר 'שלמים' ולא 'שלמי'.

לולא המקראות לא היינו לומדים: זביחה האמורה בשינוי בעלים מהאמורה בשינוי קודש שלא חלקת בו משאר עבודות, כי מה לשינוי קודש שכן פסולה בגופה, וישנו בארבע עבודות, וישנו לאחר מיתה, וישנו בציבור כביחיד. ואע"פ שיש לדחות שתיים מהן, ששניהם במחשבה, ואם משום שנפסלו ע"י המחשבה חשוב פסולה בגופה גם שינוי בעלים כך היא, וכן לרב פנחס בריה דרב מרי יש שינוי בעלים לאחר מיתה, אע"פ כן עדיין יש שני דחיות. ואין ללמוד קבלה משחיטה וזריקה, כי מה לזביחה וזריקה שכן עבודה שחייבין עליה בחוץ.

כל המקראות בשינוי קודש ושינוי בעלים נאמרו בשלמים, ושאר קדשים למדים - מ'זאת התורה לעולה ולמנחה ולחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים, היקישן הכתוב לשלמים שבין שינוי קודש בין שינוי בעלים צריך לשמה. ולולא הכתוב אין ללמוד שאר קדשים משלמים, כי מה לשלמים שכן טעונים סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.

תודה ששחטה לשם שלמים כשרה, ושלמים ששחטן לשם תודה פסולה - שהתודה קרויה שלמים, שנאמר 'ובשר זבח תודת שלמיו', ושלמים אין קרויה תודה.

חטאת ואשם נאכלת ליום ולילה כתודה, שנאמר 'ובשר זבח תודת שלמיו', זבח מיותר לרבות חטאת ואשם. - ואע"פ שבא ללמד על שלא לשמה בשינוי בעלים, היה יכול לומר 'ובשר תודת שלמיו זבח'.

שחט שלא לשמה לא נפסל הקרבן - שנאמר 'מוצא שפתיך תשמור ועשית כאשר נדרת נדבה', והלא נדר הוא, אלא אם כמה שנדרת עשית יהא נדר, ואם לאו יהא נדבה.

יום רביעי פרשת אחרי-קדושים - ג' אייר תשע"ח

דף ה' ע"א

האשה שהביאה חטאתה ומתה - יביאו יורשין עולתה. הביאה עולתה ומתה, לא יביאו יורשין חטאתה, שחטאת שמתה בעליה למיתה אזלא.

ריש לקיש היה תמה על קרבנות שנעשו שלא לשמה, שאם כשרים הם ירצו, ואם אין מרצין למה באים - אמר לו ר' אלעזר מצינו בבאים לאחר מיתה שכשרים ואין מרצין, אמר לו אני מודה בעולה שבאה לאחר מיתה, אבל אשם שלא בא לאחר מיתה למה בא. והשיבו משיטת רבי אליעזר שאשם שלא לשמה פסול, אמר לו משנה שלימה שהיא כשירה ואתה משיבני מרבי אליעזר. והשיב ריש לקיש שלמדים כן מ'מוצא שפתיך'. (כנ"ל ג:).

ואע"פ שמוצא שפתיך לא נאמר אלא בקרבן הבא בנדר ובנדבה, אין לומר שהאשם יהיה פסול - שנאמר בחטאת 'אותה', אותה שלא לשמה פסולה, ושאר קדשים כשרים. ואין לומר שאשם יהיה כשר ומרצה, שהקישו הכתוב לשלמים בפסוק 'זאת התורה', מה שלמים שהן קדשים ושחטן שלא לשמן כשרים ואין מרצין, כך אשם שהוא

קודש כשר ואינו מרצה. ואין להקישו לחטאת, שכבר נאמר 'אותה'.

דף ה' ע"ב

רב הונא ורב נחמן השיבו על תמיהת ריש לקיש שאין ללמוד פסול שלא לשמה באשם מעולה לפי שבא לאחר מיתה, כי גם האשם בא לאחר מיתה למותרו, שדמיו נופלים לקיץ המזבח. ואע"פ שגם חטאת באה לאחר מיתה למותרה, כבר נאמר בה 'הוא' לפסול שלא לשמה, אבל אשם לא נאמר בו 'הוא' אלא לאחר הקטרת אימורין, והוא עצמו שלא הקטירו אימורין, כשר.

אשם שניתק לרעה, שמתו בעליו או שנתכפרו באחר, ואמרו לו ב"ד הוציאו וירעה, ושחטו סתם - כשר לעולה, הואיל וסופו לקיץ המזבח. אבל אם לא ניתק לא, שנאמר 'הוא' בהווייתו יהא.

רב נחמן ורב ששת השיבו על תשובת רבי אלעזר לריש לקיש שהבאים לאחר מיתה כשרים ואין מרצין, כי אפשר שמרצה ליורש - ואע"פ שהיא ילדה ולא יורשה, אפשר שאם עברה על כמה מצוות עשה מתכפרת בו, וגם הם מתכפרים בו. ומשמע מדבריהם שהיורש קונה קרבן אביו, ומתכפר בו. (ועיין להלן ו:).

יום חמישי פרשת אחרי-קדושים - ד' אייר תשע"ח

דף ו' ע"א

היורש את הקרבן - אינה מכפרת עליו כפרה קבועה שיהא בעליו ממש, אבל מכפרת עליו מ'קופיא' כלומר כפרה צפה. ולפיכך אם הניח מנחה לשני בניו ומת, קריבה ואין בה משום שותפות שנאמר במנחה 'ונפש' ולא שותפין, לפי שלא קנו אותה לגמרי. ואם היה יורש אחד, ממיר את הקרבן, לפי שיש לו בה כפרה. אבל אם הניח בהמה לשני בניו ומת, קריבה ואין ממירין בה, שנאמר 'אם המר ימיר' לרבות את היורש, אחד ממיר ולא שנים.

זאם גאול יגאל לרבות את היורש, שמוסיף חומש כשפודה מעשר אביו - וגם שנים גואלים, ואין אומרים אחד גואל ולא שנים, שגם אצל אביהם שייך בשותפות, מה שאין כן בתמורה.

אדם שנדר קרבן, והפרישו חבירו משלו כדי שיתכפר בו הנודר, והומום - אם המפריש מחללו מוסיף חומש, ואם המתכפר מחללו, אינו מוסיף חומש. והמתכפר עושה תמורה. והתורם תרומה משלו על הכרי של חבירו, טובת הנאה של מפריש.

קדשים שנזבחו שלא לשמן, אע"פ שיקרבו, לא כיפרו על מה שבאו (להגן עליו מן הייסורים בינתיים) - כי אם כיפרו, שני למה הוא בא. והראשון קרב ש'שלא לשמו בא מכח לשמו'.

בגמרא נסתפקו אם עולה אינה מכפרת על עשה שלאחר הפרשה כמו שמצאנו בחטאת, או שמכפרת ואין דומה לחטאת שצריך להביאה על כל חטא, מה שאין כן העולה שקרבן אחד מכפרת על כמה מצוות עשה. ועל עשה שעבר לאחר שחיטה פשוט שאינה מכפרת.

'וסמך עליו ונרצה לו לכפר' - וכי סמיכה מכפרת והלא אין כפרה אלא בדם, אלא שאם עשאה לסמיכה שירי מצוה,

כלומר שלא סמך, מעלה עליו הכתוב כאילו לא כיפר וכיפר. ופירש רבא, שכיפר על עשה שקודם הפרשה, ולא כיפר על עשה של סמיכה, כי גם אם נאמר שעולה מכפרת על עשה שלאחר הפרשה, כל שלא שחט בעמוד וסמוך הוא, נמצא שלא עבר עליה רק לאחר שחיטה, ועל עשה שלאחר שחיטה אינה מכפרת. ורב הונא בר יהודה רצה לפרשה, שנתכפר לאדם על כל עשה שבידו וניצל מן הייסורים, אבל לא כיפר קמי שמיא, כלומר לנחת רוח לקונו, שלא עשה מצוה מן המובחר.

דף ו' ע"ב

והנותר בשמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר וכפר עליו הכהן לפני ה' - לרבי עקיבא אם נתן על הראש כיפר, ואם לא נתן לא כיפר. ולרבי יוחנן בן נורי שירי מצוה הן, ואפילו לא ניתן כיפר, ומעלין עליו כאילו לא כיפר. רב הונא בר יהודה רצה לפרשה שנתכפר גברא ולא כיפר קמי שמיא, שלא עשה מצוה מן המובחר. ורבא פירשה שכיפר מתן בהונות, ולא כיפר מתנות הראש.

שעירי עצרת באין על טומאת מקדש וקדשיו, נזרק דמו של ראשון, שני קרב על טומאה שאורעה בין זה לזה, וראויין היו ישראל להקריב קרבנותיהן בכל עת ובכל שעה אלא שחיסך הכתוב - ולצד שאין הקרבן מכפר על עשה שלאחר הפרשה, השני הופרש לאחר שנזרק דמו של ראשון, ואפילו אם הפרישוהו הכהנים בבת אחת, לב ב"ד מתנה עליהם שלא תהא הפרשת האחרון הפרשה עד סמוך להקרבתו, כדי שיהא ראוי לבוא על טומאה שאורעה בינתיים. (ולר"ש שאין לב ב"ד מתנה עליהם, מכפר השני באופן שהופרשו בזה אחר זה. תוס' ז. ד"ה דלמא).

קרבנות צבור סכין מושכתן למה שהן ראויים, ואפילו לא ידע השוחט מה הן - כגון תמידין שלא הוצרכו לצבור שניקחו מתרומה ישנה, והגיע אחד בניסן שמצוה להביא מן החדש, שוחטן וכשרין לקיץ המזבח.

תמידין שלא הוצרכו לצבור - לדברי חכמים נפדין תמימין, שלב ב"ד מתנה עליהן, שאם הוצרכו הוצרכו, ואם לאו יהא קדושים לדמיהן, שיפדו אותן ממעות חולין בלא מום ויוציאם לחול, ויפלו דמיהם למותר תרומה, ואחר כך יחזרו ויקחו אותם מתרומה חדשה, ויוכשרו לתמידין. ולדברי רבי שמעון אין נפדין תמימין, שאינו סובר 'לב בית דין מתנה עליהן'.

יום שישי פרשת אחרי-קדושים - ה' אייר תשע"ח

דף ז' ע"א

רבי ירמיה נסתפק על שעירי עצרת ששחטם כאחד, ולא היה שהות שיארע טומאה בין שחיטותיהם, וקיבל דמן בשני כוסות, ונזרק דמו של ראשון - אם השני מכפר על טומאה שאורעה בין זריקה לזריקה, והספק הוא לצד שנאמר שהשני מכפר על עשה שלאחר הפרשת הראשון, אם מכפר גם על עשה שלאחר שחיטה או לא.

תודה ששחטה לשם תודת חבירו - לרבה כשרה, שהרי תודה לשם תודה נשחטה. ולרב חסדא פסולה, שצריך שישחוט לשם שלמים שלו.

תודה ששחטה לשם שלמים - כשרה. שלמים שנשחטו

לשם תודה, פסולים, שהתודה קרויה שלמים ואין שלמים קרויים תודה. ופירשה רבה כששחטה לשם שלמים של חבירו, ונלמוד מזה שתודה לשם תודת חבירו כשירה. ודחו דבריו שמדובר בשוחט לשם שלמים שלו, והחידוש הוא ששלמים לשם תודה אפילו שלו פסולה.

חטאת ששחטה לשם חטאת (כגון חטאת חלב לשם חטאת דם) - כשירה. שנאמר, ושחט אותה לחטאת, והרי חטאת לשם חטאת נשחטה. שחטה לשם עולה, פסולה.

חטאת ששחטה על מי שמחוייב חטאת - פסולה. על מי שמחוייב עולה, כשרה, שנאמר וכפר 'עליו', ולא על חבירו המחוייב כפרה כמותו.

חטאת (וי"ג עולה) ששחטה על מי שאינו מחוייב כלום - פסולה, שאין לך אדם בישראל שאינו מחוייב עשה.

חטאת מכפרת על חייבי עשה - ק"ו ממה שמכפרת על חייבי כריתות. ואע"פ כן, חטאת ששחטה על המחוייב עולה כשרה, ונחשב שאינו מחויב כפרה כמותו, לפי שמכפרת על עשה רק 'מקופיא' ולא 'מקיבעא'.

דף ז' ע"ב

עולה ששחטה שלא לשמה - אסור לזרוק דמה שלא לשמה, הן מקרא והן מסברא, ונתבאר בראש הפרק (ב).

עולה הבאה לאחר מיתה, שחטה בשינוי קודש - פסולה. בשינוי בעלים, לרבה כשרה, שאין בעלים לאחר מיתה. ולרב פנחס בריה דרב אמי פסולה, כלומר שלא עלתה ליורש וצריך להביא אחרת.

עולה דורון היא - כלומר שלא באה לכפר כפרה ממש על עשה, אלא לאחר שכפרה התשובה, היא באה להקבלת פנים. שאם לא עשה תשובה, זבח רשעים תועבה, ואם עשה תשובה נתכפר כבר, כי מי שעבר על מצות עשה ושב, לא זז משם עד שמוחלים לו.

חטאת באה לפני עולה - כפרקליט שנכנס, ריצה פרקליט נכנס דורון אחריו.

פסח ששחטו שלא לשמו פסול - שינוי קודש: שנאמר 'שמור את חדש האביב ועשית פסח' שיהו כל עשיותיו לשם פסח. שינוי בעלים: שנאמר 'ואמרתם זבח פסח' שתהא זביחה לשם פסח, אם אינו ענין לשינוי קודש תניהו ענין לשינוי בעלים. ושאר עבודות למדים הואיל וגילה בזביחה גילה בשאר עבודות. ולרב אשי 'הואיל וגלי גלי' לא אמרינן, ושאר עבודות למדים ממה שהוקש לשלמים בפסוק 'זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' להקריב את קרבניהם' זה בכור ומעשר ופסח, מה שלמים בין שינוי קודש בין שינוי בעלים למצוה, אף כל בין שינוי קודש בין שינוי בעלים למצוה. וכשלמים, מה שלמים בין זביחה בין שאר עבודות לא חלקת בהן למצוה, אף פסח לא תחלוק בו בין זביחה לשאר עבודות לעכב.

מותר פסח קרב שלמים - שנאמר 'וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר', והלא אין פסח בא אלא מכבשים ועזים, אלא למותר הפסח שיהא לדבר הבא מצאן ובקר והוא שלמים.

זבח פסח 'הוא' - למסקנא בא לגלות על אשם ש'הוא'

הנאמר בו אינו מעכב, ורק בפסח שנאמר 'הוא' בזבחה מעכב, אבל באשם לא נאמר אלא לאחר הקטרה, והוא עצמו שלא הוקטרו אימוריו כשר.

שבת קודש פרשת אחרי-קדושים - ו' אייר תשע"ח

דף ח' ע"א

חטאת ששחטה שלא לשמה פסולה - למצוה בשינוי קודש ושינוי בעלים: שהקישו הכתוב לשלמים בפסוק זאת התורה. לעכב בשינוי קודש: שנאמר בשחטה 'ושחט אותה לחטאת', שתהא שחטה לשם חטאת, קבלה שנאמר 'ולקח הכהן מדם החטאת', שתהא קבלה לשם חטאת, זריקה שנאמר 'וכפר עליו הכהן מחטאתו', שתהא כפרה לשם חטאת. **לעכב בשינוי בעלים:** שנאמר בזריקה 'עליו' ולא על חבירו. (ושאר עבודות למדים משלמים, שלא חילקת בין זריקה לשאר עבודות למצוה, כך חטאת לא תחלוק בו לעכב). וכל זה בחטאת חלב, וחטאת נזיר נלמדת מ'ועשה את חטאתו', שיהו כל עשיותיו לשם חטאת. ושינוי בעלים מוא"ו יתירה, שנאמר 'חטאתו' ולא 'חטאת'. חטאת של ע"ז נלמדת מחטאת חלב, שכן חייבת כרת כמותה. חטאת של שמיעת קול וביטוי שפתיים וטומאת מקדש וקדשיו, נלמדת בצד השוה מחטאת חלב וחטאת נזיר ומצורע (שאם תדחה מה לחטאת חלב שכן כרת, נזיר ומצורע יוכיחו, מה לחטאת נזיר ומצורע שכן יש עמהן דמים אחרים, חטאת חלב תוכיח. הצד השוה שבהן שהן חטאות וצריכים לשמה בשינוי קודש ושינוי בעלים, אף אני אביא שמיעת הקול).

מנחתם ונסכיהם - ואפילו אם מביאים בלילה, ואפילו אם מביאים למחר.

דף ח' ע"ב

פסח בזמנו - לשמו כשר, שלא לשמו פסול. בשאר ימות השנה - לשמו פסול, שלא לשמו כשר ונעשה שלמים. שנאמר 'ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים לה', דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים. ואפילו אם שחטו לזבח אחר כשר, שנאמר 'לזבח' והוא ריבוי ואינו נדרש בכלל ופרט, ובא לרבות שלכל קרבן ששחטו יהא כשר. (והטעם שאם שחטו לשם זבח אחר נעשה שלמים ולא אותו זבח ששחטו לשמו, מבואר בדף הבא).

יום ראשון פרשת אמור - ז' אייר תשע"ח

דף ט' ע"א

השוחט פסח שלא בזמנו לשם זבח אחר נעשה שלמים - ואין אומרים שיהיה כאותו זבח שנשחט לשמו, שדוחין קדשים הנאכלים לכל אדם אצל קדשים הנאכלים לכל אדם, ולא אצל קדשים שאין נאכלים לכל אדם. ולרבי יוסי ברבי אבין שדוחין קדשים קלים אצל קדשים קלים, ולא אצל קדשי קדשים.

שחט פסח לשם מעשר לא נעשה מעשר - ולומר שלא נצטרך להביא עמו נסכים, וללקות עליו משום 'לא יגאל' אם מכרו - שנאמר 'העשירי יהיה קודש', זה מעשר ולא אחר. וכן אם שחטו לשם בכור לא נעשה בכור - ולומר שלא יצטרך נסכים או שיתנהו לכהנים - שלמדים 'עברה

עברה' ממעשר. שחטו לשם תמורה לא נעשה תמורה - ולומר שילקה משום לא יחליפנו - שנאמר 'והיה הוא ותמורתו', זו תמורה ולא אחר. שחטו לשם תודה לא נעשה תודה להטעינו לחם, שהרי מותר תודה עצמה אין צריכה לחם, ק"ו על מותר הבא לה ממקום אחר.

'ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים' - עולה על מותר פסח ולא על מותר אשם, ש'הצאן' משמע שווה בכל צאן, ואשם לא בא אלא מן העזים. ו'מן' בא למעט בן שתי שנים ונקיבה שאין הפסח בא מהם. ואם 'כשב' בא לרבות את הפסח לאליה, ו'אם עז' ללמד שעז אינה טעונה אליה. ו'אם' כבש בא לרבות פסח שעברה שנתה ושלמים הבאים מחמת פסח (חגיגת י"ד) לכל מצות שלמים, שיטענו סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.

דף ט' ע"ב

משלשה מקראות למדנו שמוותר פסח קרב שלמים: א. 'ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים', שדבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים. ב. 'וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר', והלא פסח בא רק מכבשים ועזים, אלא ללמד שמוותר פסח יהא לשלמים הבא מצאן ובקר. ג. 'אם' כבש לרבות על פסח שעברה שנתה לכל מצות שלמים. שפסוק אחד הייתי אומר רק כשעברה זמנו ושנתו שנדחה מפסח לגמרי קרב שלמים, אבל אם עברה זמנו ולא שנתו שראוי לפסח שני, לא קרב שלמים. ומכתוב שלישי למדנו שגם אם לא עברה לא זמנו ולא שנתו שראוי לפסח, קרב שלמים.

רב אמר מימרא אחת משמו של 'מבוג' בענין 'חטאת נחשון': א. י"א שאם שחט חטאת לשום חטאת נחשון כשירה, שנאמר 'זאת תורת החטאת', תורה אחת לכל החטאות. ודחאה רבא, שהרי מנחות שנקמצו שלא לשמן עלו לבעלים לשם חובה משום שמעשיה מוכיחין עליה, ולולא זאת לא היו עולים אע"פ שנאמר 'זאת תורת המנחה', ובהכרח שאין דורשים תורה אחת לכל המנחות. ב. שאם שחטה על מנת שיתכפר בה נחשון כשירה, שאין כפרה למתים, ולא אמר מת בעלמא, לומר שאם שחטה על מנת שיתכפר חי שדומה לנחשון, וכגון מי שמחויב חטאת נזיר או מצורע שלא בא על חטא, פסולה. ודחוהו בגמרא כי חטאת נזיר ומצורע חשובות עולה, והשוחט על מי שמחויב עולה כשירה. ג. שאם שחטה על מי שמחויב חטאת נחשון, כלומר נזיר ומצורע שחטאתם לא בא על חטא, כשירה, כי חטאת נחשון עולה היא, ודינו כשוחט חטאת על מי שמחויב עולה.

חטאת חלב ששחטה לשם חטאת דם לשם חטאת ע"ז - כשירה. לשם חטאת נזיר או חטאת מצורע פסולה, שעולות הם. רבא נסתפק על מי ששחט חטאת חלב לשם חטאת של טומאת מקדש וקדשיו, אם הואיל וחייבת כרת כמותה כשירה, או מאחר שאינה קבועה כמותה פסולה.

לרב אחא בריה דרבא אפילו חטאת דם לשם חטאת חלב פסולה - ורבא נסתפק לענין שינוי בעלים, שהשוחט על מי שמחויב חטאת חלב פסולה, שמחויב כפרה כמותה, ועל מי שמחויב חטאת נזיר ומצורע כשירה, ועל מי שמחויב מחמת טומאת מקדש וקדשיו, נסתפק אם מאחר שיש בה כרת כמותה פסולה, או כיון שאינו קבוע כמותה כשירה. ולא נפשט.

דף י' ע"א

והעליונים מחוט הסיקרא ולמעלה - ולרבי אלעזר ברבי שמעון כל זה בעולת העוף, אבל חטאת בהמה אין נעשה אלא על גופה של קרן.

יום שלישי פרשת אמור - ט' אייר תשע"ח

דף י"א ע"א

לרבי עקיבא כל דמים החיצונים שנכנסו להיכל לכפר - פסולים. ולחכמים חטאת בלבד. לרבי אליעזר גם אשם, שנאמר 'כחטאת כאשם'. ולחכמים אין למדים אשם מחטאת, שנאמר בחטאת 'דמה', דמה של זו ולא של אחר. ורבי אליעזר דורש 'דמה' ולא בשרה, ולחכמים דורשים 'דם דמה'. ורבי אליעזר אינו דורש 'דם דמה'.

מנחת חוטא שנכנסה לפנים - כשרה. חטאת העוף שנכנסה לפנים - נסתפק רבי אבין אם נפסלה.

נאמר במנחה 'קדש קדשים היא כחטאת וכאשם' - מנחת חוטא היא כחטאת, שאם קמצה שלא לשמה פסולה. ומנחת נדבה היא כאשם, ואם קמצה שלא לשמה כשרה. ורבי אליעזר (שגם אשם פסול שלא לשמה) דורשה לדרשה אחרת, שאם עבדה שלא בכלי שרת כשירה, שאם בא לעובדה ביד כחטאת (שנותן מדמה באצבעו) עובדה בימין, ואם בא לעובדה בכלי (כאשם שזורק מכלי) עובדה בשמאל. ורבי שמעון דרש שני הדרשות, שעיקר הכתוב בא לדרשה זו, ופסול שלא לשמה במנחת חוטא למדים ממה שנאמר בה 'היא' כמו שנאמר בחטאת.

לחכמים הזקש אשם לחטאת - ללמד על אשם שטעון סמיכה.

ליוסף בן חוני השוחט אחד מן הקרבנות לשם פסח או לשם חטאת פסולה. - ולרבי אליעזר השוחט לשם פסח בזמנו פסולה, ולשם חטאת כשירה.

פסח שעברה שנתו (שהוא שלמים) ושחטו בזמנו לשם פסח, וכן השוחט קרבנות אחרים לשם פסח בזמנו - רבי אליעזר פוסל ורבי יהושע מכשיר. אבל השוחט לשם פסח שלא בזמנו, לדברי הכל כשר.

רבי יהושע רצה להכשירו בזמנו בק"ו משאר ימות השנה שהפסח פסול לשמו ואחרים כשרים לשמו - בזמנו שכשר לשמו ק"ו שיוכשרו אחרים לשמו. השיב רבי אליעזר שבשאר ימות השנה הוכשרו אחרים לשמו שכן הוא כשר לשם אחרים, אבל בזמנו אחרים לשמו אינם כשרים, שכן הוא פסול לשם אחרים. ודחה רבי יהושע שהורעת כח פסח בדין שלא לשמה ונתת כח בשלמים, שהפסח עצמו שנשחט לשם שלמים בשאר ימות השנה כשר, והשלמים שנשחט לשם פסח בזמנו פסול, והפסח חמור משלמים בדין שלא לשמה. חזר רבי אליעזר ופסלו בק"ו מפסח שמוותרו בא שלמים ושחטו בזמנו לשום שלמים פסול, שלמים שאין מותרין בא פסח אם שחטם לשם פסח בזמנו אינו דין שיפסל. השיב רבי יהושע מחטאת שמוותרת בא עולה ושחטה לשם עולה פסולה, ועולה שאין מותרת בא חטאת ואע"פ כן אם שחטה לשם חטאת כשירה. דחה רבי אליעזר שחטאת כשרה לשמה בכל השנה, מה שאין כן בפסח שאין כשר לשמו אלא בזמנו, אבל בשאר ימות השנה פסול אפילו לשמו, ומשום כך דין הוא שיפסלו אחרים בזמנו לשמו.

שחטה לשמה לזרוק דמה שלא לשמה - לרבי יוחנן פסולה, שלמדים ממחשבת פיגול שמחשבין מעבודה לעבודה. ולריש לקיש כשירה, שאין מחשבין מעבודה לעבודה, ואין למדים ממחשבת פיגול.

וכן השוחט את הבהמה על מנת לזרוק דמה או להקטיר חלבה לע"ז - לרבי יוחנן אסורה, שמחשבין מעבודה לעבודה ולמדים חוץ מבפנים. ולריש לקיש מותרת, שאין מחשבין מעבודה לעבודה ואין למדים חוץ מפנים.

בגמרא הביאו ראייה לדברי רבי יוחנן - למסקנא - ק"ו מהשוחט לשם פלוני שהוא כשר, ואם שחט לזרוק דמו לשם פלוני פסול, שוחט שלא לשמו שהוא פסול, ק"ו שאם שחטו על מנת לזרוק דמו שלא לשמו שפסול.

וראייה לדברי ריש לקיש - שלא היה צריך לומר פסול שלא לשמה בזריקה, ונלמוד משחיטה וקבלה, ולא נאמר אלא כדי ללמד שאין מחשבין מעבודה לעבודה. ואין לפרש שבא ללמד שמחשבין מעבודה לעבודה, שולוא הכתוב למדנו זאת בק"ו הנ"ל. ולרבי יוחנן לא למדנו שלא לשמה בזריקה משחיטה וקבלה, כי מה לאלו שטעונות צפון וישנן בחטאות הפנימיות. ולריש לקיש אין לדחות כן, כיון שהכתוב מדבר בשלמים.

דף י' ע"ב

לרבי אליעזר אשם ששחטו שלא לשמו פסול כחטאת - ורצה ללמדו מחטאת שבא על חטא, ודחה רבי יהושע כי מה לחטאת שכן דמה למעלה. השיב לו רבי אליעזר פסח יוכיח, ודחה רבי יהושע מה לפסח שכן זמנו קבוע. ובמה הצד אין ללמדו, כי פסח וחטאת יש בהם צד כרת. חזר רבי אליעזר ולמדו ממה שנאמר בחטאת 'היא' ובפסח 'הוא' לפסול שלא לשמה, וגם באשם נאמר 'הוא'. ודחה רבי יהושע שבחטאת ואשם נאמר בשחיטה, אבל באשם לא נאמר אלא לאחר הקטרה, והוא עצמו שלא הוקטרו אבריו כשר. והשיב רבי אליעזר שלמדים ממה שנאמר 'כחטאת כאשם', מה חטאת שלא לשמו פסול כך אשם.

ולא השיב רבי יהושע מה לחטאת שכן נכנס דמה לפני ולפנים - שעולה על חטאות החיצונות. ולא השיב שאם נכנס דמה לפני ולפנים פסולה, שלרבי אליעזר גם דין האשם כן. ולא השיב שכן מכפרת על חייבי כריתות, שלמד מחטאת של שמיעת הקול. ולא השיב שכן טעונה ארבע מתנות, כרבי ישמעאל שכל הדמים טעונה ארבע מתנות. אבל עדיין היה יכול להשיב שכן טעונה על ארבע קרנות, ובאצבע, ובקרן, ועל חודה של קרן, אלא שנקט טעם אחד מתוך כמה טעמים.

לרבי אליעזר אין למדים שיזרקו דם האשם למעלה כמו החטאת - למסקנת הגמרא - שנאמר בחטאת הכהן המחטא 'אותה', אותה דמה למעלה ולא דמו של אחר למעלה. ואע"פ שבשלא לשמה גם נאמר 'אותה', הרי שייר פסח, ובדם למעלה לא שייר עולת העוף, שבזביחה לא שייר אחר. או שרבי אלעזר ברבי שמעון היא שמקום דם עולת העוף ומקום דם חטאת בהמה אינם שוים.

דמים התחתונים ניתנין מחוט הסיקרא ולמטה,

לרבי אבהו, אין פסח כשר לבן בתירא (לדברי רבי יוחנן) אלא אם הופרש לאחר חצות - שאם הפרישו שחרית דחוי מעיקרו הוא, שאין ראוי ליקרב כלל בשחרית. ואם הפרישו אתמול, נראה ונדחה הוא, ושוב אינו נראה. ולאביי כשר גם אם הפרישו שחרית, שאין מחוסר זמן לבו ביום. ולרב פפא גם אם הפרישו בליל י"ד, שלילה אינו מחוסר זמן, וכדין המקדיש בהמה בליל שמיני.

נאמר 'והיה שבעת ימים תחת אמו' ומשמע שבליל שמיני ראוי - ונאמר 'ומיום השמיני והלאה ירצה', ומשמע שבלילה לא. הא כיצד, לילה לקדושה, שיכול להקדישו, ויום כשר להרצאה.

לשיטת רבי יוחנן בהמה של שני שותפין, שהקדיש אחד מהם חציה, וחזר ולקח חציה השני והקדישה - קדושה ואינה קריבה, ועושה תמורה ותמורתה כיוצא בה. ולמדנו מזה שלשה דברים: א. שבעלי חיים נדחין. ב. שדיחוי מעיקרא דיחוי הוא, ולפיכך אינה קריבה, הואיל ובתחילת הקדשה לא נראה להקריב, שחצייה היתה חולין. ג. שיש דיחוי בקדושת דמים, שלא קדשה מתחילה חציה אלא לדמיה, שהרי אין לו חלק אלא בחציה ואין קדושה ראויה לפשוט בכולה על פיו.

דף י"ב ע"ב

אכל חלב והפריש קרבן, והמיר דת, וחזר בו - הואיל ונדחה בשעה שהיה מומר, ידחה. וכן אם אכל חלב והפריש קרבן ונשתטה, וחזר ונשתפה, הואיל ונדחה ידחה. כשנשתטה יש חידוש שאע"פ שלא דחה עצמו בידים אלא נדחה ממילא, ובהמיר דת יש חידוש שאע"פ שבידו לחזור נקרא דחוי.

וכן אם אכל חלב והפריש קרבן, והורו בית דין שחלב מותר, וחזרו בהן - הואיל ונדחה בשעה שהורו נדחה. רבי יוחנן פתח בדחויין בדין זה, כי הממיר דת ונשתטה הקרבן נדחה רק אצל אדם זה, וכאן תורת קרבן זה נדחה מן הכל.

טעמו של בן עזאי שעולה פסולה שלא לשמה: ללשון ראשון למדו בצד השוה מפסח וחטאת, מה לחטאת שמכפרת פסח יוכיח, מה לפסח שזמנו קבוע חטאת תוכיח, הצד השוה שבהן שהם קדשים ושחטן שלא לשמן פסול. ואינו משיב שיש בהם צד כרת. ולא למד גם על אשם, כי מה להצד השוה שישנן בציבור כביחיד. וללשון שני בן עזאי קיבלה מרבו, ורב הונא לא אמר קל וחומר אלא לחדד תלמידיו, אבל באמת נדחה ק"ו משום צד כרת.

יום חמישי פרשת אמור - י"א אייר תשע"ח

דף י"ג ע"א

פסח וחטאת פסולים כששחטן שלא לשמן, או שקבל והלך וזרק שלא לשמן - או לשמן ושלא לשמן, כגון לשם פסח ולשם שלמים, או שלא לשמן ולשמן, כגון לשם שלמים ולשם פסח. שהזבח נפסל בארבעה דברים, בשחיטה ובקבול ובהילוך ובזריקה. רבי שמעון מכשיר בהילוך, שאי אפשר שלא בשחיטה שלא בקבלה ושלא בזריקה, אבל אפשר בלא הילוך, ששוחט בצד מזבח וזורק. לרבי אליעזר, במקום שצריך להלך מחשבה פוסלת, ולא במקום שאין צריך להלך.

לשמעון אחי עזריה שחט קדשים לשם גבוה מהם כשירה, לשם נמוך מהם פסולה - שנאמר 'ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה', במורם מהן אין מתחללין בנמוך מהם מתחללין.

האוכל טבל חייב מיתה - שנאמר 'ולא יחללו את קדשי בני ישראל את אשר ירימו לה', בעתידים לתרום הכתוב מדבר (ולדרשת שמעון אחי עזריה לבד היה צריך לומר 'אשר הורמו ולא אשר ירימו').

רבי זירא נסתפק לשיטת שמעון אחי עזריה אם שחט קדשים לשם גבוה מהן כשרים ומרציין - וחולק על תנא קמא גם לענין שחט לשם נמוך שפסולים לגמרי, וגם בשחט לשם גבוה שכשרים ומרציין. או שאם שחט לשם גבוה כשרים ולא מרציין, וחולק על תנא קמא רק לענין שחטם לשם נמוך.

שלמים קודמים לבכור - שהן טעונין מתן ארבע וסמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק.

הפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר שלא לשמו - לרבי יהושע כשר כאילו נשחט בי"ג, ובן בתירא פוסל כאילו נשחט בין הערבים.

לבן עזאי כל הזבחים הנאכלים שנזבחו שלא לשמן כשרין ולא עלו לבעלים משום חובה - חוץ מפסח וחטאת, ועולה שאינה נאכלת. ולא הודו לו חכמים בעולה.

לרבי אלעזר בשם רבי אושעיא מכשיר בן בתירא בפסח ששחטו שחרית בארבעה עשר לשמו - שזמנו כל היום. ו'בין הערבים' היינו בין סוף ערב של אתמול לתחילת ערב של היום. ותמיד של בין הערבים אינו כשר כל היום, שנאמר 'את הכבש אחד תעשה בבקר', אחד בבוקר ולא שנים. וכן בין הערבים של גרות בין הערבים ממש, שנאמר 'מערב ועד בקר', תן לה מדה שתהא דולקת מערב ועד בקר, דבר אחר שאין לך עבודה כשרה מערב ועד בקר אלא זו בלבד. וקטורת שנאמר בה בין הערבים הוקשה לגרות. (ונדחו דבריו להלן יב.).

יום רביעי פרשת אמור - י' אייר תשע"ח

דף י"ב ע"א

לרבי אושעיא בשיטת בן בתירא זמן שחיטת הפסח כל היום - והפסוק 'תזבחו את הפסח בערב' לא נאמר אלא שאם שחטו לאחר חצות, צריך להקדים לו תמיד של בין הערבים, שיאוחזר דבר שנאמר בו בערב ובין הערבים מדבר שנאמר בו אלא בין הערבים. וכן מצאנו בתפילת מוסף שהיא קודמת למנחה, ואע"פ כן אם הגיע זמן מנחה מתפלל מנחה תחילה.

דברי רבי אושעיא נדחו: א. כי למה נאמר בין הערבים בקטורת ונרות, לאחר שלמדנו מדרשה אחרת שזמנם בערב. ב. שרבי השיב תחת בן בתירא לדברי רבי יהושע שדימה שחיטת פסח בי"ד בבוקר לשחיטה בי"ג, שבי"ד מקצתו ראוי, ומשמע שלשמו אינו ראוי אלא בין הערבים.

לרבי יוחנן פוסל בן בתירא פסח ששחטו בי"ד שחרית בין לשמו בין שלא לשמו - לשמו שנאמר בין הערבים, ושלא לשמו הואיל ומקצתו ראוי.

'ולקח' ואם נטלה קוף צריך לחזור וליטלה, כיון שלא נאמר בהם 'וטבל'.

יום שישי פרשת אמור - י"ב אייר תשע"ח

דף י"ד ע"א

רבי שמעון הסובר שמחשבת שלא לשמה אינה פוסלת בהילוך לפי שאפשר לבטלה - מודה בהולכת חטאות הפנימיות שמחשבה פוסלת בהם, שאין יכול לבטלה, שהרי צריך להביא דמה להיכל.

אע"פ שלרבי שמעון אין חייבים משום פיגול בקרבן שאינו על המזבח החיצון כשלמים, מודה הוא שפסול - ונלמד בק"ו משלא לשמן שהוכשרו בשלמים ופסול בחטאת, חוץ לזמנו שפוסל בשלמים אינו דין שיפסול חטאת. וכן חוץ למקומו נלמד בק"ו זה, ואין לדחות מה לשלא לשמה שכן נוהג בבמה, שפסול שלא לשמה הוא בפסח וחטאת שאין קרבים בבמה. וי"א שנלמד בהיקש מחוץ לזמנו.

אם רבי שמעון סובר כבנו רבי אלעזר שבין האולם ולמזבח צפון, אין מחשבה מועלת בהולכת חטאות הפנימיות אלא מפתח האולם ולפנים - שיכול לשחוט סמוך לפתח האולם. ואם סובר כרבי יהודה שכל רצפת העזרה בין האולם ולמזבח מקודשת להקטיר חלבים כמזבח עצמו, אין מחשבה מועלת בהולכת סילוק בזיכין של לחם הפנים אלא מפתח היכל ולחוץ. ואם סובר קדושת היכל ואולם אחת היא, אין מחשבה מועלת אלא מפתח אולם ולחוץ, כלומר בה' אמות של עובי פתח האולם. ואם סובר שתוך הפתח כלפנים, אין מחשבה מועלת אפילו פסיעה אחת אלא בכדי הושטת ידו. ואם סובר שהולכה שלא ברגל לא שמה הולכה, אין מחשבה מועלת בבזיכין כלל.

דף י"ד ע"ב

דין הולכה בזר:

לרב חסדא - כשרה, והביא ראיה ממה שנאמר 'וישחטו את הפסח ויזרקו הכהנים את הדם מידם', שהכהנים קיבלו מיד הזרים שהוליכו את הדם, וזרקוהו. ונדחו דבריו מברייתא. ועל הראיה יש לומר שלא עשו הזרים אלא מעשה אצטבא.

לרבה ורב יוסף - לרבי שמעון שעבודה שאפשר לבטלה אינה עבודה כשרה בזר, ולחכמים פסולה. ושחיטה כשירה בזר אע"פ שאי אפשר לבטלה, שאינה עבודה. ונדחו דבריהם שהרי הולכת אברים לכבש אע"פ שאפשר לבטלה פסולה בזר, שנאמר 'והקריב הכהן את הכל והקטיר המזבחה' זו הולכת אברים לכבש. ואין לומר 'היכא דגלי גלי', שיש ללמוד בק"ו מהולכת אברים לכבש שאינה מעכבת כפרה וצריכה כהונה, הולכת דם שמעכבת הכפרה לא כ"ש.

לעולא בשם רבי אלעזר - פסולה גם לרבי שמעון.

זר ואונן שיכור ובעל מום פסול בקבלה בהולכה ובזריקה - וכן יושב, וכן שמאל.

שחיטת פרה אדומה פסולה בזר - שנאמר 'אלעזר' ו'חוקה'. ואע"פ שאינה עבודה, הרי היא כמראות נגעים שצריכה כהן אע"פ שאינה עבודה.

'והקריבו' זו קבלת הדם - וצריכה להיות בכהן כשר ובכלי שרת (בגדי כהונה), שנאמר 'בני אהרן הכהנים'. ולרבי עקיבא למדים ממה שנאמר כאן 'בני אהרן', ונאמר להלן 'אלה שמות בני אהרן הכהנים המשווחים', מה להלן בכהן כשר ובכלי שרת אף כאן.

רבי עקיבא פירש הבדל שיש בין קבלה לזריקה: א. קבלה לא עשה בה מחשבה כמעשה לענין פיגול (אם אמר הריני שוחט על מנת לקבל דמה למחר), וזריקה עשה בה מחשבה כמעשה. ב. קבלו בחוץ אינו חייב כרת, זרקו בחוץ ענוש כרת. ג. קבלוהו פסולין אין חייבין עליו מיתה, זרקוהו פסולין חייבין עליו.

מחשבת שלא לשמה פוסלת בקבלה - ומחשבת פיגול, אם שחט ע"מ לקבל דמה למחר, לא פיגול. ואם קיבל דמה ע"מ לשפוך שיריים למחר, פיגול.

מחשבת פיגול פוסלת בשחיטה וקבלה (ולא רק בזריקה) - שאם שחט או קיבל ע"מ לאכול או להאכיל למזבח למחר פיגול - שנאמר 'ואם האכל יאכל מבושר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה', בדברים המביאין לידי אכילה הכתוב מדבר.

דף י"ג ע"ב

הזורק על מנת לשפוך שיריים או להקטיר אימורין למחר פיגול - שנאמר 'ואם האכל יאכל', בשתי אכילות הכתוב מדבר אכילת אדם ואכילת מזבח. אבל השופך שיריים ע"מ להקטיר אימורים למחר, לא פיגול, שנאמר 'לא ירצה המקריב אותו לא יחשב', זריקה בכלל היתה ויצתה להקיש אליה ולומר מה זריקה מיוחדת שהיא עבודה ומעכבת כפרה, אף כל עבודה ומעכבת כפרה, יצאו שפיכת שיריים והקטרת אימורין שאין מעכבין את הכפרה.

לרבי יהודה בריה דרבי חייא טבילת אצבע מפגלת בחטאת פנימית - ויש דוחים דבריו כי עיקר דין פיגול נלמד משלמים, וכמו שבשלמים אין טבילת אצבע מפגלת כך גם בחטאת פנימית. והשיבו בגמרא ממה שמצאנו שבחטאת שלא לשמה מוציאה מידי פיגול אע"פ שבשלמים לא, ובהכרח שפסול הפיגול בה נלמד מריבוי ולא משלמים. ורבי יוסי ברבי חנינא רצה להשיב שהכל למדו משלמים, וכמו שחוץ למקומו שפוסל בשלמים מוציא מידי פיגול, כך שלא לשמו שפוסל בחטאת מוציאה מידי פיגול. ודחו תשובתו, כי מה לחוץ למקומו הפוסל בשלמים שנוהג בכל הזבחים תאמר בשלא לשמו שנוהג בפסח וחטאת בלבד. ואם תאמר שלמדו משלמים שכל דבר הפוסל בהן מוציאם מידי פיגול, תלמוד גם שכל דבר המעכב בהן מביאן לידי פיגול, וטבילת אצבע בכלל.

רב מרי רצה להוכיח שטבילת אצבע מפגלת ממה שנתנית קומץ בכלי מפגל במנחה - אע"פ שאין דומה לקבלה שהיא באה ממילא, כי כל מה שמעכב עבודה היא, וכך גם טבילת אצבע שהיא כהולכה. ודחו דבריו שנלמד מקבלה אע"פ שאינו דומה לגמרי, כיון ששניהם מתן כלי.

לרבי שמעון אין טבילת אצבע מפגלת - שכל שאינו על מזבח החיצון כשלמים אין בו משום פיגול. וגם לחכמים אינה מפגלת בחטאות החיצונות, אע"פ שנאמר בהם